

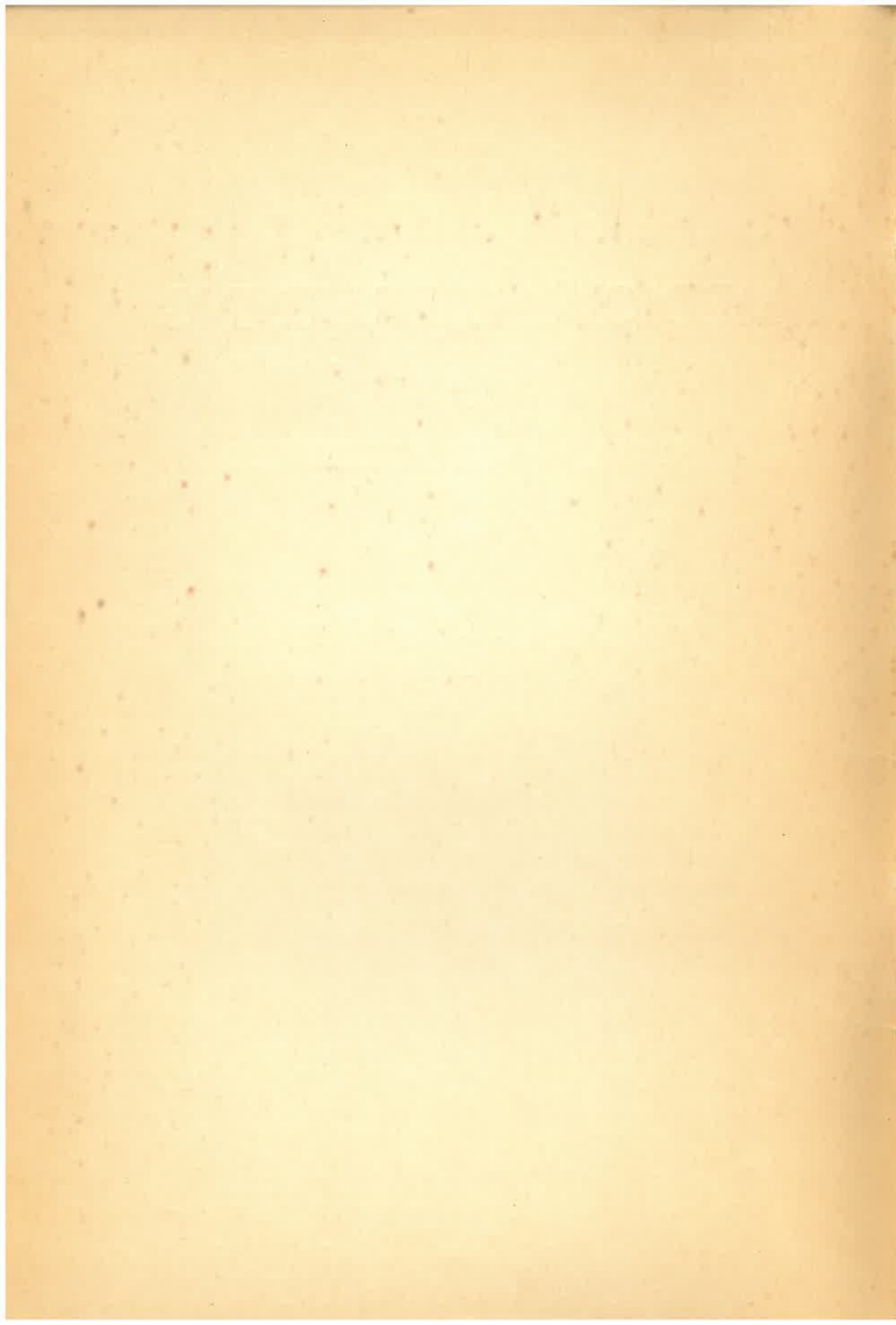
MEDICINALBERETNING

FOR

THISTED AMTSLÆGEKREDS

★

1938

MEDICINALBERETNING

FOR

THISTED AMTSLÆGEKREDS

1938

✱

VED AMTSLÆGE L. FOLKE

THISTED AMTS TIDENDES
BOGTRYKKERI
1939

UDGIVELSEN BEKOSTET AF THISTED AMTSRAAD

Thisted Amtslægekreds

bestaar af Thisted Amt med Undtagelse af Thyborøn, der hører til Ringkøbing Amtslægekreds.

Thisted Amtslægekreds har et Areal paa 23515 ha. Dens Kystlinie er 534 km

Den er delt i 2 Lægekredse:

Thisted Lægekreds, bestaaende af Thisted Købstad og 38 Sognekommuner (64 Sogne), og

Morsø Lægekreds, bestaaende af Nykøbing M. Købstad og 14 Sognekommuner (31 Sogne).

Tabel I.

Folkemængden samt Antallet af Fødte og Døde i 1938

	Folke- mængde*)	Levendefødte				Dødfødte				Døde **)				Fødsels- overkud	
		M.	Kv.	Sum	0/100 af Folket.	M.	Kv.	Sum	0/100 af fødte	M.	Kv.	Sum	0/100 af Folket.	Antal	0/100 af Folket.
Thisted Købstad ...	7975	68	70	138	17,3	4	1	5	3,6	42	60	102	12,8	36	4,5
Nykøbing M. Købstad	8015	92	81	173	21,5	3	1	4	2,3	52	48	100	12,5	73	9,0
Købstæderne ialt...	15990	160	151	311	19,5	7	2	9	2,9	94	108	202	12,6	109	6,9
Thisted Landkreds..	48500	486	450	936	19,3	18	6	24	2,6	236	236	472	9,7	464	9,6
Morsø Landkreds ..	19190	182	204	386	20,1	4	6	10	2,6	96	84	180	9,3	206	10,8
Landkredsene ialt ..	67690	668	654	1322	19,5	22	12	34	2,6	332	320	652	9,6	670	9,9
Amtslægekredsen ..	83680	828	805	1633	19,5	29	14	43	2,6	426	428	854	10,2	779	9,3

*) efter Folkeregistrets Oplysninger.

**) korrigeret efter sidste faste Opholdssted (Købstad eller Landkreds).
3 af de døde var hjemmehørende uden for Amtslægekredsen.

Antallet af dødfødte i Forhold til Antallet af levendefødte ligger som i tidligere Aar mellem 2 % og 3 % (hele Landet (1936) : 2,7 %).

Antallet af levendefødte viser en lille Stigning i Forhold til foregaaende Aar.

Antallet af døde er faldet lidt sammenlignet med foregaaende Aar.

Fødselsoverskudet bliver herved større end i Fjor og ligger, som det ses af Tabel II, lidt højere end de senere Aars Gennemsnit og noget højere end Danmarks gennemsnitlige Fødselsoverskud.

Naar *Folkemængden* i Amtslægekredsen til Trods for Fødselsoverskudet ikke udviser nogen Stigning af Betydning, skyldes det Vandringen til de store Byer, der ikke blot drager Landdistrikternes Befolkningsoverskud til sig, men ogsaa de smaa Provinsbyers. Baade Thisted og Nykøbing M. Købstæder har de sidste Aar haft Tilbagegang i Folketal.

Tabel II.

Levendefødte og Fødselsoverskud i Forhold til Folketallet.

Aar	Levendefødte pr. 1000 Indbyggere i Amtslægekr.	Fødselsoverskud pr. 1000 Indbyggere i Amtslægekr.	Fødselsoverskud pr. 1000 Indbyggere i hele Landet
1930—34 incl.	19,9	9,2	7,1
1935	19,2	8,4	6,6
1936	19,8	8,9	6,8
1937	18,9	8,4	7,2
1938	19,5	9,3	

Ifølge *Jordemoderprotokollerne* har Amtets Jordemødre i 1938 assisteret ved 1678 Fødsler. Af disse var

20 Tvillingfødsler og 1 Trillingfødsel. Der har altsaa været 1656 Fødende.

1565 Fødsler var rettidige og

113 Fødsler var for tidlige.

1625 Børn fødtes i Ægteskab og

- 53 Børn fødtes udenfor Ægteskab. Antallet af Fødsler uden for Ægteskab udgør 3,2 % af samtlige Fødsler (1937: 2,7 %). For hele Landet var det tilsvarende Tal i 1937: 8,8 %.
- 1630 Fødsler fuldendtes ved Naturen.
- 11 Gange foretoges Fremtrækning,
7 Gange foretoges Vending.
- 22 Gange foretoges Tangforløsning.
9 Gange fuldendtes Fødslen ved skarpe Instrumenter.
5 Gange foretoges Udtagning af Moderkagen.
- 248 Gange anvendtes Pituitrin eller Stoffer med lignende Virkning.
- 1639 af de fødte Børn levede.
- 25 Børn døde ved naturlig Fødsel og
14 Børn døde efter Fødsel, hvor der anvendtes Kunsthjælp.
3 Mødre døde efter naturlig Fødsel.
- 185 Gange anvendtes Bedøvelse (1937: 180 Gange, 1936: 155 Gange).

Trods en Stigning i de sidste Aar i Antallet af Fødsler, hvorved Bedøvelse anvendes, ligger Thisted Amt med 11 % betydeligt lavere end andre Egne af Landet. I 1937 anvendtes saaledes i Vejle Amt Bedøvelse ved 19 % af Fødslerne og i Holbæk Amt i ca. 27 %.

Oversigt over Dødsfaldene.

(Dødfødte ikke medregnede).

I Købstæderne døde 368 Personer; af disse var 106 hjemmehørende udenfor Købstæderne (indlagte paa Sygehuse og lignende).

I Landsognene døde 546 Personer. Lægges hertil de 106 i Købstæderne døde, men i Landsognene hjemmehørende Personer faas 652 døde.

Ogsaa efter at Tallene saaledes er korrigerede efter Hjemsted, ses det (Tabel I), at Dødeligheden har været større i Købstæderne (12,6 p. m.) end i Landkredsene (9,6 p. m.). Hvor mange i Amtslægekredsen hjemmehørende, der er afgaaet ved Døden i andre Dele af Landet, kan ikke oplyses.

Tabel III.

Dødsfaldenes Fordeling efter Aldersklasse og Køn
(efter Hjemsted).

	0—1 Aar	1—5 Aar	5—15 Aar	15—65 Mænd	Aar Kvinder	Over Mænd	65 Kvinder	Aar Kvinder	Ialt
Thisted Købstad.....	8	2	1	11	14	27	39	102	
Nykøbing —	11	0	4	14	18	26	27	100	
Købstæderne ialt	19	2	5	25	32	53	66	202	
Thisted Landkreds.....	54	5	5	50	65	150	143	472	
Morsø —	15	4	1	26	32	59	43	180	
Landkredsene ialt	69	9	6	76	97	209	186	652	
Amtslægekredsen	88	11	11	101	129	262	252	854	

Spædbørnsdødeligheden har i 1938 været lav, hvilket fortrinsvis skyldes, at Landsdelen har været forskaanet for alvorlige Epidemier af Børnesygdomme. Af Tabel IV ses Tallene for Spædbørnsdødeligheden i de sidste 5 Aar; de svinger som venteligt mere end tilsvarende Tal for hele Landet, der til Sammenligning er vedføjet i Paranteser.

Tabel IV.

I Alderen 0—1 Aar døde pr. 100 levendefødte:

	1938	1937	1936	1935	1934
Købstæderne	6,1	5,7 (6,0)	4,9 (6,2)	9,0 (6,8)	6,6 (5,9)
Landsognene	5,3	8,6 (7,1)	5,8 (7,1)	7,1 (7,3)	6,8 (6,8)
Amtslægekredsen ..	5,4	8,1 (6,6)	5,6 (6,7)	7,5 (7,1)	6,7 (6,4)

Tabel V.

Dødsfaldenes Fordeling paa Aarets Maaneder
(efter Hjemsted).

	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Ialt
Thisted Købstad	8	8	8	5	15	10	10	13	2	7	5	11	102
Nykøbing —	8	5	9	12	10	6	7	8	3	10	11	11	100
Købstæderne ialt	16	13	17	17	25	16	17	21	5	17	16	22	202
Thist. Landkr.	34	33	45	46	47	42	34	42	33	43	26	47	472
Morsø —	16	12	15	19	15	17	9	16	16	13	16	16	180
Landkr. ialt ...	50	45	60	65	62	59	43	58	49	56	42	63	652
Amtslægekr ...	66	58	77	82	87	75	60	79	54	73	58	85	854

Tabel VI.

Dødsaaarsagerne i Aaret 1938 i Thisted Amtslægekreds.

(Tallene i Paranteserne angiver, hvormange af de i Købstæderne døde, der var hjemmehørende udenfor Købstæderne.)

	Thisted Købstad	Thisted Landkreds	Nykøbing Købstad	Morsø Landkreds	Til- sammen
1. Medfødte Dannelsesfejl	8 (5)	26	5	10	49
2. Alderdomssvækkelse	26	38	19 (1)	24	107
3. Tyfus	"	"	1	"	1
4. Paratyfus	"	"	"	"	"
5. Mæslinger	"	"	2 (1)	"	2
6. Skarlagensfeber	1	"	"	"	1
7. Kighoste	"	"	"	"	"
8. Diffteritis	"	"	"	"	"
9. Influenza	3 (2)	"	"	3	6
10. Akut Mave-Tarmkatarrh	1	6	"	"	7
11. Børnelammelse	"	"	"	"	"
12. Australsk Sovesyge	"	4	2 (1)	1	7
13. Smitsom Hjerne-Rygmarvsbetændelse	1 (1)	"	"	"	1
14. Lungetuberkulose	4 (3)	6	6 (2)	3	19
15. Tuberkulose i andre Legemsdele	2 (1)	3	2 (1)	1	8
16. Syfilis	"	"	1	"	1
17. Andre smitsomme Sygdomme	8 (6)	6	9 (4)	1	24
18. Kræft	14 (5)	57	22 (13)	22	115
19. Andre Svulster	"	4	2 (1)	1	7
20. Sygdomme i Blod og Stofskifte	5 (2)	4	2	1	12
21. Sygdomme i Nervesystem og Sanseorganer	"	3	"	1	4
22. Hjertesygdomme	23 (7)	91	16 (3)	12	142
23. Andre Sygdomme i Kredsløbsorganerne	26 (6)	107	11 (1)	22	166
24. Katarrhalsk Lungebetændelse	9 (5)	22	19 (5)	18	68
25. Lungebetændelse	2	"	3 (2)	4	9
26. Andre Sygdomme i Aandedrætsorganerne	1	6	4 (2)	"	11
27. Sygdomme i Fordøjelsesorganerne	12 (6)	8	3 (2)	1	24
28. Sygdomme i Urin- og Kønsorganerne	10 (6)	13	5 (3)	2	30
29. Barselfeber	"	"	"	"	"
30. Andre Svangerskabs- og Barselsengssygd.	"	"	3 (3)	"	3
31. Sygdomme i Knogler, Led og ydre Dele	"	1	"	"	1
32. Kronisk Alkoholisme	"	"	"	"	"
33. Andre kroniske Forgiftninger	"	"	"	"	"
34. Ulykkestilfælde eller Vold	4 (4)	6	5 (2)	1	16
35. Selvmord	1	1	2	2	6
36. Uangivet Dødsaaarsag	"	1	3	3	7
Tilsammen	161 (59)	413	147 (47)	133	854

Døde uden Lægebehandling: 15 Mænd og 4 Kvinder, tilsammen 19.

Dødfødte: 29 Dreng og 14 Piger, tilsammen 43.

Af samtlige i Landsognene udstedte 546 Dødsattester udstedtes de 62 af Ligsynsmænd = 11,4% (1937: 15,0 %). Dette Tal ligger betydeligt over Gennemsnittet for Landdistrikterne i hele Landet, hvor Ligsynsmænd i 1937 kun udstedte 4,7 % af Dødsattesterne.

De hyppigste Dødsårsager er Sygdomme i Hjerte og Kredsløbsorganer: 308 (i 1937: 206), Kræft: 115 (114), Alderdomssvækkelse: 107 (107) og Lungebetændelse: 77 (154).

Ved ulykkelig Hændelse døde i Amtslægekredsen 2,0 pr. 10000 Indb.
i hele Landet (1937) 3,1 „ „ „

Ved Selvmord døde i Amtslægekredsen 7,0 pr. 10000 Indb.
i hele Landet (1937) 20,9 „ „ „

Af Kræft døde i Amtslægekredsen 13,7 pr. 10000 Indb.
i hele Landet (1937) 14,7 „ „ „

Dødsfaldene af Kræft i Amtslægekredsen udgjorde 13,5 % af samtl. Dødsfald
Dødsfaldene af Kræft i hele Landet
(1937) udgjorde 13,6 % „ „ „

Tuberkulose.

Tabel VI over Dødsårsagerne udviser, at der i 1938 døde 19 Personer af Lungetuberkulose og 8 Personer af Tuberkulose i andre Legemsdele. Desuden foreligger Indberetning om 1 Persons Død af Lungetuberkulose, hjemmehørende i Amtslægekredsen, men død uden for den. Ialt foreligger saaledes Oplysning om 28 *Dødsfald af Tuberkulose*. De fordeler sig paa følgende Maade:

Tabel VII.	Mænd	Kvinder	Ialt
Thisted Købstad	1	1	2
Nykøbing —	1	4	5
Købstæderne ialt.....	2	5	7
Thisted Landkreds	9	5	14
Morsø —	3	4	7
Landkredsene ialt	12	9	21
Amtslægekredsen	14	14	28

Beregnet pr. 10000 Indbyggere har Tuberkulosedødeligheden i Amtslægekredsen været 3,3 (i hele Landet (1937): 4,4).

I 1938 udgjorde Tuberkulosedødeligheden 3,3 % af samtlige Dødsf.
 „ 1937 „ — 3,7 % „ „ „
 „ 1936 „ — 4,9 % „ „ „
 „ 1935 „ — 6,3 % „ „ „

Tabel VIII.

Nye Tuberkulosestilfælde.

	Indberetninger om nye Tilfælde af Lungetuberkulose			Dødsanmeldelser om ikke tidligere indberettede Tilfælde af Tuberkulose		
	Mænd	Kvinder	Ialt	Mænd	Kvinder	Ialt
Thisted Købstad	2	1	3	0	0	0
Nykøbing —	0	2	2	1	1	2
Købstæderne ialt	2	3	5	1	1	2
Thisted Landkreds	2	8	10	3	0	3
Morsø —	3	9	12	0	1	1
Landkredsene ialt	5	17	22	3	1	4
Amtslægekredsen	7	20	27	4	2	6

Ialt foreligger saaledes Indberetning om 33 Tuberkulosestilfælde: 11 Mænd og 22 Kvinder.

Nye Tuberkulosestilfælde er indberettede i betydeligt mindre Antal end i de foregaaende Aar (1937: 64 Tilf., 1936: 72 Tilf.).

Det er glædeligt, om Tallene kan tages som Udtryk for en tilsvarende Nedgang i Tuberkulosesygeligheden, men de giver dog Anledning til at erindre Lægerne om at indsende de lovbestemte Indberetninger i alle Tilfældene.

Skematisk Sygeliste for Aaret 1938 for Købstæderne i Thisted Amtslegekreds.

Tabel IX Folkemængden var ved sidste Folketælling i Aaret 1935: 16.465 (beregnet for Beretningsaaret 15.990).

	Januar	Februar	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August	September	Oktober	November	December	Hele Aaret	De syges Alder						Sum	Forrige Aars Sum																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																									
														0-1 Aar		1-4 Aar		5-14 Aar				15-64 K.		Over 65 K.																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																						
1. Tyfus	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	1	1	2	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"

Skematisk Sygeliste for Aaret 1938 for Landsognene i Thisted Amtslægekreds.

Tabel X Folkemængden var ved sidste Folketælling i Aaret 1935: 67.589 (Beregnet for Beretningsaaret 67.690)

	Januar	Februar	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August	September	Oktober	November	December	Hele Aaret	De syges Alder						Sum	Forrige Aars Sum			
														0-1		1-4		5-14				15-64		Over 65
														Aar	Aar	Aar	Aar	M.	K.	M.		K.	M.	K.
1. Tyfus	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	1	1	"	"	"	"	"	"	"	"	1	"	"
2. Paratyfus	"	"	"	"	"	"	"	"	1	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
3. Smits. Hjerne-Rygmarvsbet.	"	1	"	"	"	"	"	1	"	1	"	"	2	"	"	2	"	"	"	"	"	2	"	"
4. Børnelammelse {m.Lammelser u.	"	"	"	"	"	"	"	3	2	3	"	"	8	"	1	6	1	"	"	"	"	8	11	
5. Australsk Sovesyge	"	1	"	"	"	"	"	"	"	"	6	"	11	"	"	"	"	1	1	"	"	11	15	
6. Blodgang	"	"	"	"	1	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	
7. Malaria	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	
8. Difteritis	"	"	"	"	1	"	"	"	"	"	3	"	5	"	1	3	"	"	"	"	"	5	3	
9. Skarlagensfeber	14	19	17	5	17	5	6	11	39	38	23	18	212	"	49	137	7	19	"	"	212	74		
10. Barselfeber	1	"	"	"	1	"	"	1	"	"	"	"	3	"	"	"	"	3	"	"	3	3		
11. Blæreudslæt hos nyfødte	"	"	"	"	"	"	"	"	"	1	"	"	1	"	"	"	"	"	"	"	1	8		
12. Stivkrampe	"	"	1	"	"	"	"	"	"	1	"	"	3	3	"	"	"	"	"	"	3	"		
13. Mæslinger	5	4	3	6	71	61	36	32	38	51	53	26	386	12	107	235	14	18	"	"	386	19		
14. Røde Hunde	5	8	8	6	3	1	3	4	4	6	2	10	51	1	18	31	"	"	"	"	51	"		
15. Skaalkopper	22	30	52	21	27	12	9	5	4	6	7	9	204	8	80	101	11	4	"	"	204	6		
16. Kighoste	31	18	32	10	20	30	27	19	14	16	3	3	223	16	119	85	3	"	"	"	223	171		
17. Faaresyge	2	4	5	"	"	1	2	"	2	1	2	"	19	1	2	7	3	6	"	"	19	293		
18. Influenza	73	99	154	116	146	133	104	70	72	70	66	80	1183	11	94	239	404	403	16	16	1183	2190		
19. Halsbetændelse	122	97	110	65	113	89	95	149	140	129	119	153	1381	23	216	491	275	366	8	2	1381	1107		
20. Bronchitis	138	152	187	150	188	173	89	57	71	102	100	156	1563	262	283	208	239	291	140	140	1563	2100		
21. Katarrhalsk Lungebetændelse	42	40	67	63	65	48	22	17	9	25	31	45	474	131	135	50	25	51	47	35	474	803		
22. Krupøs Lungebetændelse	4	3	5	6	6	2	1	1	1	2	4	2	37	1	2	5	15	12	"	"	37	53		
23. Kolerine	38	39	63	55	46	35	51	106	91	66	36	29	655	132	147	148	106	93	13	16	655	761		
24. Smitsom Gulsot	"	"	1	"	1	"	"	2	1	2	"	"	7	2	1	"	2	2	"	"	7	21		
25. Gigtfeber	6	4	4	4	6	4	4	1	5	4	5	6	53	"	1	9	20	21	"	2	53	52		
26. Rosen	8	6	5	3	1	4	1	6	13	5	5	14	71	"	"	3	25	36	3	4	71	60		
26. a. Kalvekastningsfeber	"	4	1	1	"	"	"	"	"	"	"	"	6	"	"	"	4	2	"	"	6	7		
Sum...	511	529	715	513	714	597	451	484	507	524	465	552	6562	605	1265	1761	1155	1332	227	217	6562	(7762)		
27. Gonorrhoe.....	"	"	"	"	1	"	3	3	1	1	"	1	13	"	"	"	7	6	"	"	13	29		
28. Veneriske Saar	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"		
29. Syphilis	"	"	"	"	"	1	1	"	"	"	1	"	1	"	"	"	1	"	"	"	1	"		
30. Medfødt Syphilis	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"		
31. Lymphogranulom	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"		
32. Delirium	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"		

Infektionssygdomme.

Det samlede Antal af de paa Ugelisterne anmeldte Tilfælde af Infektionssygdomme har i de sidste 5 Aar været:

	1938	1937	1936	1935	1934
I Købstæderne	2418	2413	2759	3209	2180
I Landkredsene	6562	7762	8838	9372	6402
I Amtslægekredsen	8980	10175	11597	12581	8582

Den relative Sygelighed (Forholdet mellem Antallet af anmeldte Sygdomstilfælde og Folketallet) bliver herefter:

	1938	1937	1936	1935	1934
I Købstæderne	15,1 %	15,0 %	17,0 %	19,8 %	13,4 %
I Landkredsene ...	9,7 %	11,2 %	12,8 %	13,4 %	9,2 %
I Amtslægekredsen .	10,7 %	11,9 %	13,7 %	14,8 %	10,2 %

Idet der henvises til de skematiske Sygelister (Tabel IX og X) kan følgende bemærkes om Aarets Sygelighed:

Tyfus (febris typhoidea): I Thisted Lægekreds blev en Hus-assistent, der plejede en da sengeliggende Tyfusbacilbærer, angrebet af Tyfus. I Nykøbing (hvor der i 1917 var en meget udbredt Tyfus-epidemi) forekom 2 Tilfælde af Tyfus, deraf det ene med dødelig Udgang. Smittekilden har ikke kunnet paavises. Den eneste kendte Bacilbærer i Nykøbing er i Aar afgaaet ved Døden. I Thisted Lægekreds findes 2 kendte Bacilbærere, hvoraf som nævnt den ene har givet Anledning til Smitteoverførelse i Aar.

Paratyfus (febris paratyphoidea B.): Ingen Tilfælde. Af Paratyfus A. forekom i Nykøbing 2 lette Tilfælde. Der findes 3 kendte Paratyfusmittebærere i Amtslægekredsen; ingen af disse har givet Anledning til Smittespredning i 1938.

Smitsom Hjerne-Rygmarvsbetændelse (meningitis cerebrospinalis epidemica): Et Tilfælde paa Mors og et i Thy, begge hos Børn, uden paaviselig Sammenhæng; det ene af Børnene døde af meningococsepsis.

Børnelammelse (poliomyelitis anterior acuta): Spredte og overvejende lette Tilfælde uden Lammelse, ialt 10 i Landsognene og 2 i Thisted Købstad. Ingen Dødsfald.

Australsk Sovesyge (encefalitis epidemica): 2 Tilfælde i Thisted Lægekreds.

Blodgang (dysenteria og paradysenteria): Der er kun anmeldt faa og spredte Tilfælde, 2 i Købstæderne og 11 i Landsognene (1937: 18 Tilfælde ialt).

Malaria (malaria): Ingen Tilfælde.

Difteritis (difteria): I Købstæderne 3 Tilfælde, i Landsognene 5, deraf de 3 paa Mors i November; det ene af disse Tilfælde forekom i en Lærerfamilie, hvorfor der af Kredslægen foretoges Vaccination mod Difteri (med Anatoxin) af samtlige Skolebørn og en Del mindre Børn, ialt 322 Personer i Skoleomraadet, hvor der derefter ikke er forekommet nye Tilfælde.

Skarlagensfeber (scarlatina): Paa Mors forekom kun spredte Tilfælde, ialt 30, i Thisted Lægekreds — særlig i Efteraarsmaanederne — derimod talrige Tilfælde, ialt 72 i Thisted By og 191 i Landsognene. Epidemien gav Anledning til Lukning af enkelte Skoler. Der forekom 1 Dødsfald af Sygdommen, der iøvrigt som Helhed optraadte mildt. Hyppige Tilfælde af Halsbetændelse uden Udslet optraadte i Forbindelse med Skarlagensfeberepidemien og vanskeliggjorde dens Begrænsning.

Barselfeber (febris puerperalis): I Thisted Lægekreds 3 Tilfælde. Ingen Dødsfald.

Blæreudslet hos nyfødte (pemfigus neonatorum): Kun 1 Tilfælde (1937: 8 Tilfælde).

Stivkrampe hos nyfødte (tetanus neonatorum): 3 Tilfælde i Thisted Landkreds, de to med dødelig Udgang (1937: Ingen Tilfælde).

Mæslinger (morbilli): I Sommermaanederne begyndte en Epidemi, der særlig udbredtes i Midtthy og paa Mors; fra Landdistrikterne anmeldtes ialt 386 Tilfælde (1937: 19 Tilfælde), i Købstæderne 314 Tilfælde (1937: 0).

Røde Hunde (rubeola) forekom med spredte Tilfælde i Land og By, ialt 64.

Skaalkopper (varicellæ) forekom med ialt 290 Tilfælde, hyppigst i Vinter- og Foraarsmaanederne.

Kighoste (tussis convulsiva): Kun enkelte Tilfælde i Købstæderne, i Landkredsene derimod 223 Tilfælde (1937: 171), flest i Aarets første Halvdel.

Faaresyge (parotitis epidemica) forekom sjældent, i Byerne med 9 Tilfælde (1937: 177), i Landsognene 19 Tilfælde (1937: 293).

Influenza (influenza) forekom med moderate Tal jævnt fordelt over Aaret; i Byerne 409 Tilfælde (1937: 727) og i Landsognene

1183 Tilfælde (1937: 2190), ialt med 6 Dødsfald (1937: 15 Dødsfald).

Halsbetændelse (angina tonsillaris) var lidt hyppigere end i Fjor med 526 Tilfælde i Byerne og 1381 Tilfælde i Landsognene.

Bronchitis (tracheo-bronchitis) forekom i moderat Antal Tilfælde i Lighed med foregaaende Aar.

Katarrhalsk Lungebetændelse (bronchopneumonia og bronchitis capillaris): Der anmeldtes 169 Tilfælde i Byerne med 18 Dødsfald og 474 Tilfælde i Landsognene med 50 Dødsfald. Tallene ligger væsentlig lavere end i 1937, hvor der ialt var 1002 Tilfælde og 139 Dødsfald.

Krupøs Lungebetændelse (pneumonia crouposa) forekom som i Fjor ret sjældent, med 11 Tilfælde i Byerne (3 Dødsfald) og 37 Tilfælde i Landsognene (6 Dødsfald). I 1937 forefaldt 15 Dødsfald og i 1936 21 Dødsfald af Sygdommen. Behandling med typespecifikt Serum har saa vidt vides i 1938 kun været anvendt i en mindre Del af Tilfældene. I Thisted Lægekreds forefaldt 2 Dødsfald af pneumococ-meningitis.

Kolerine (gastroenteritis acuta infektiosa):

I Aaret 1938 anmeldtes 839 Tilfælde, deraf 212 hos Børn under 1 Aar

”	”	1937	”	1100	”	”	247	”	”	”	”	”
”	”	1936	”	867	”	”	238	”	”	”	”	”
”	”	1935	”	877	”	”	257	”	”	”	”	”
”	”	1934	”	910	”	”	315	”	”	”	”	”

I Thisted By døde 1, i Landkredsene 6 Personer af Sygdommen.

Smitsom Gulsot (hepatitis epidemica acuta) forekommer stadig sjældnere, i 1938 kun med 6 Tilfælde i Byerne og 7 Tilfælde i Landsognene (1937: ialt 27 Tilfælde, 1936: 31 Tilfælde).

Gigtfeber (febris rheumatica): 68 Tilfælde (1937: 64 Tilfælde).

Kalvekastningsfeber (febris undulans) anmeldtes i 6 Tilfælde (1937: 8 Tilfælde).

Kønssygdomme: Der anmeldtes 49 Tilfælde af Gonorrhoe (1937: 63 Tilfælde), 3 Tilfælde af Syfilis (1937: 7 Tilfælde) og 1 Tilfælde af ulcus venereum (1937: 0).

Overførte Dyresygdomme: Udover de nævnte Tilfælde af Kalvekastningsfeber er Indberetning ikke sket herom.

Forgiftninger: Dr. Jensenius, Nykøbing Sygehus, har i Ugeskrift for Læger (Nr. 25/1938) offentliggjort 1 Tilfælde af Trichloræthylenforgiftning hos en gammel Kone, der ved Forveksling havde drukket et Medicinglas fuldt deraf.

Sygeligheden af Tuberkulose er omtalt under Afsnittet: Tuberkulose (Tabel VIII).

De hygiejniske Forhold.

A. Købstæderne.

Sundhedskommissionernes Virksomhed.

Sundhedsvedtægten for *Thisted* Købstad er stadfæstet 22/11 1919 med Ændringer af 7/3 1927. Regulativ for Kødkontrol er stadfæstet 21/4 1934 med Ændring af 14/10 1938. Sundhedskommissionen har holdt 5 Møder og desuden behandlet en Række Sager ved Circulation mellem Medlemmerne. Der er behandlet følgende Sager:

1	Sag angaaende	Klage over Røgplage.
1	„	„ Ventilation af en Lagerkælder.
1	„	„ Udvidelse af et Benzintankanlæg.
1	„	„ Svendehjemmets Indretning.
1	„	„ Grisehold.
1	„	„ Ændring af Kloaksystemet.
1	„	„ Normal-Regulativ vedr. Hygiejnen i Sommerlejre.
1	„	„ Ændring i Sundhedsvedtægtens Bestemmelser om Mælk og Fløde.
1	„	„ Ændring i Sundhedsvedtægtens Regulativ for Kødkontrol.
2	Sager	„ Indretning af Barber- og Frisørsaloner.
100	„	„ Installation af W. C.

Sundhedsvedtægten for *Nykøbing M.* er stadfæstet 2/7 1927. Sundhedskommissionen har holdt 6 Møder og behandlet følgende Sager:

1	Sag angaaende	Svendehjemmets Indretning.
1	„	„ Klage over Oversvømmelse fra Kloak.
1	„	„ Overbebyggelse.
1	„	„ Ændring i Sundhedsvedtægtens Regulativ for Kødkontrol.
4	Sager	„ Indretning af Barber- og Frisørsaloner.
6	„	„ Godkendelse af Slagterforretninger.
5	„	„ sundhedsfarlige Lejligheder.
1	Sag	„ Indretning af Restaurationslokaler.

Drikkevandsforsyningen.

I *Thisted* var Hovedvandledningens Længde ved Aarets Udgang 23229 m (Tilvækst 42 m). Stikledningernes Længde var 7619 m (Tilvækst 44 m). Et nyt Vandtaarn er under Opførelse.

Totalt Vandforbrug var i 1938: 541717 m³.

Industrielt Vandforbrug var 138803 m³.

Vandforbruget pr. Individ pr. Døgn (fraregnet industrielt Forbrug) var 136 Liter.

I *Nykøbing M.* var Hovedvandledningens Længde uforandret 17500 m.

Totalt Vandforbrug var 712116 m³.

Industrielt Vandforbrug var 99000 m³.

Vandforbruget pr. Individ pr. Døgn (fraregnet industrielt Forbrug) var 209 Liter.

Afløbsforhold og W. C.

I *Thisted* var Hovedkloakens Længde ved Aarets Udgang forøget med 710 m til 10610 m.

W. C.-Sædernes Antal forøgedes med 163 til ialt 1316 Sæder.

I *Nykøbing M.* var Hovedkloakens Længde ved Aarets Udgang forøget med 300 m til 9910 m.

W. C.-Sædernes Antal forøgedes med 94 til 1140 Sæder.

Nat- & Dagrenovationen.

I *Thisted* var Antallet af Latrintønder ved Aarets Udgang 748 Stk. (1937: 837 Stk.). Skarnbøtternes Antal var 1623 (1937: 1629).

I *Nykøbing M.* var Antallet af Latrintønder ved Aarets Udgang 1130 Stk. (1937: 1234 Stk.). Skarnbøtternes Antal var 2284 (1937: 2277).

Latrintøndernes og Skarnbøtternes Bortførsel foregaar i begge Byer uforandret som omtalt i Aarsberetningen for 1937.

Kontrol med Levnedsmidler.

I *Thisted* slagtedes paa det offentlige Slagtehus og de 2 Svineslagterier:

2321	Stk.	Hornkvæg	med en	Tuberkuloseprocent	paa	21,0	%
1584	„	Fedekalve	„	„	„	6,6	%
958	„	Spædkalve	„	„	„	0,3	%
2196	„	Faar og Lam	„	„	„	0,1	%
65561	„	Svin	„	„	„	3,1	%

Ved Vildsund har Thisted Andelssvineslagteri oprettet en Destruktionsanstalt (med Tørsmeltningsovn), der toges i Brug i December 1937. Virksomheden, der afløste ældre Destruktionsanlæg i Hurup og i Torp ved Thisted, hvor man ofte var generet af deres ilde Lugt, har ikke givet Anledning til Klage.

Thistedes Forsyning med Mælk sker fra et Andelsmejeri og to Privatmejerier i Byen samt fra et i Oplandet beliggende Andelsmejeri og fra 3 Producenter, der selv forhandler Mælk i Byen, deraf de to Børnemælk. Forhandlingen sker ved 22 Udsalg og 16 Vogne. Det gennemsnitlige, daglige Salg af Mælk i Thisted Købstad og den bymæssigt bebyggede Del af Thisted Landsogn har i 1938 været: Sødmælk 1666 l, Børnemælk 448 l, skummet Mælk 289 l, Kærnemælk 473 l, Piskefløde 49 l og Fløde 267 l. Gennemsnitligt, dagligt Forbrug pr. Indbygger af Sødmælk (incl. Børnemælk) er: 0,23 l. Thisted Købstads Mælkevedtægt, der er fra 1927, er omarbejdet i Sundhedskommissionen, der til Byraadet har indstillet, at der indføres maanedlig Dyrlægekontrol med alle Besætninger, hvorfra der leveres Mælk til Byen, og at alle Besætninger, hvorfra der til Byen forhandles *raa* Mælk eller Fløde, skal have bestaaet Tuberculinprøven.

Der er i Aarets Løb udtaget 87 Prøver af Sødmælk, 20 Prøver af Børnemælk, 12 Prøver af Skummetmælk og 24 Prøver af Fløde. 1 Sødmælksprøve var ikke ren og 2 Flødeprøver havde for lav Fedtprocent. Mælkeflaskernes Urenhed giver ofte Anledning til Klager; der er herved Anledning til at lægge Husmødrene paa Sinde altid at skylle Mælkeflaskerne i flere Hold rent Vand *straks*, naar de er tømt,, samt aldrig at anvende Flaskerne til andet end Mælk.

Paa Steins Laboratorium i København er endvidere undersøgt: 20 Prøver tørrede Frugter, hvoraf den ene indeholdt Svovlsyring, 20 Prøver Sodavand samt 10 Prøver Kødfars; to af disse indeholdt Svovlsyring, i hvilken Anledning de paagældende Slagtere i Thisted idømtes Bøder.

Paa Andelssvineslagteriet i *Nykøbing M.* slagtedes i 1938:

706	Stk. tuberculinreag. Kreaturer m. en Tuberculosepct.	p. 96,5	%
213	„ Udsætterkreaturer	„ „ „	„ 49,8 %
542	„ Fedekalve	„ „ „	„ 8,1 %
1297	„ Spædkalve	„ „ „	„ 0,2 %
512	„ Faar og Lam	„ „ „	„ 0 %
46347	„ Svin	„ „ „	„ 4,6 %

Paa det offentlige Slagtehus i Nykøbing M. slagtedes i 1938:

1092	Stk. Hornkvæg	med en Tuberkuloseprocent paa	38,4 %
1144	„ Fedekalve	„ „ „	11,2 %
572	„ Spædkalve	„ „ „	0,2 %
955	„ Faar og Lam	„ „ „	0,2 %
696	„ Svin	„ „ „	18,0 %

Der er udtaget 41 Mælkeprøver og 20 Prøver til Fedtbestemmelse og til Steins Laboratorium indsendt 20 Prøver af Gemysekonserves, hvoriblandt 1 gav Anledning til Bøde.

Bebyggelsesforhold og Bolighygiejne.

I *Thisted* er Folketallet faldende, i 1938 med 105 Personer. Der er i Aaret 1938 opført 9 2-Værelses Lejligheder og 5 3-Værelses Lejligheder. Ved Nedrivning er nedlagt 2 2-Værelses, 1 3-Værelses og 1 4-Værelses Lejlighed. Mangfoldige Lejligheder i gamle Huse og i Kældere er sundhedsmæssigt meget lidt tilfredsstillende.

Ogsaa i *Nykøbing M.* er Folketallet faldende, i 1938 med 57 Personer. Der er i 1938 opført 4 smaa Enfamiliehuse.

Omsorg for Børn.

Den gennemsnitlige Belægning paa *Thisted* Børnehjem, der er statsanerkendt med Plads til 12 Børn i Alderen 0—4 Aar, har været 14 i Aaret 1938. 2 Børn (Trillinger) døde som spæde, iøvrigt har Sundhedstilstanden været god.

Thisted Børneasyl har haft gratis Middagsbespisning for Børn i 124 Dage. Gennemsnitligt deltog 130 Børn i Bispisningen, der bestaar af 2 Retter varm Mad daglig, een Gang ugentlig dog kun 1 Ret; Udgiften androg 36,6 Øre pr. Portion. Paa Asylet, der drives som Dagshjem, har i Sommermaanederne ca. 25 Børn og i Vintermaanederne ca. 34 Børn haft Ophold.

Under Tilsyn af *Thisted* Børneværn var ved Aarets Udgang 149 Børn efter Kap. VII og VIII og 41 Børn efter Kap. IX i Lov om offentlig Forsorg.

Nykøbing Børneasyl har haft gratis Middagsbespisning i Vintermaanederne som i tidligere Aar.

Under Tilsyn af *Nykøbing* Børneværn var 219 Børn efter Kap. VII og VIII og 34 Børn efter Kap IX i Lov om offentlig Forsorg.

Skolerne.

I *Thisted* var Antallet af skolesøgende Børn i Borgerskolen pr. 1/1 1938: 909 (1/4 1937: 891), i den kommunale Mellem- og Realskole 258, hvoraf 49 udenbys (1937: 258).

Der er ingen Skolelæge eller Skoletandlæge.

I *Nykøbing M.* var Antallet af skolesøgende Børn i Kommuneskolen 1006 (1937: 1024), i den private Realskole 126, deraf 56 udenbys (1937: 134).

Der er ingen Skolelæge eller Skoletandlæge.

Omsorg for gamle og fattige.

Paa *Thisted* Alderdomshjem, der har Plads til 42 Alumner, steg Belægningen fra 32 ved Aarets Begyndelse til 44 ved dets Slutning; i Krejbergs Stiftelse bor 4 og i Haandværkerstiftelsen 12 Personer. Paa Johnsens Rekreatiøns-hjem, der har Plads til 17 Patienter for kortere Rekreatiønsophold, har Gennemsnitsbelægningen i 1938 været 12,1.

I *Nykøbing M.* har Fattiggaarden, der i 1936 blev ombygget og indrettet som Filial af Arbejdsanstalten i Aalborg, Plads til 10 Personer. Gennemsnitsbelægningen har i 1938 været 3 Personer (1937: 4). Fra April 1939 nedlægges Filialen paa Grund af for lille Belægning. Paa De gamles Hjem boede ved Aarets Udgang 54 Personer, i M. C. Holms Stiftelse 20, i Filtenborgs Stiftelse 6, i Borchs Stiftelse 5, i Nybys Stiftelse 4, paa „Hospitalet“ 8 og i N. A. Kristensen & Hustrus Stiftelse 26 Personer.

Bade og Idræt.

I *Nykøbing M.* er den paatænkte Sammenslutning af de forskellige Idrætsklubber og Oprettelse af et Stadion foreløbig opgivet.

Foranstaltninger mod Sygdomme.

Ved de offentlige Vaccinationer i *Thisted* vaccineredes 170 Børn. Et stort Antal af de Børn, der fremstilles til Vaccination, er henimod den skolepligtige Alder, hvorfor bemærkes, at det gunstigste Tidspunkt for Vaccinationen er, naar Børnene er omkring 2 Aar gamle.

Offentligt behandledes i *Thisted* 26 Mænd og 10 Kvinder for Gonorrhoe og 1 Kvinde for Syfilis. Hos 23 Personer, der mødte til Undersøgelse, fandtes ikke Kønssygdom.

Til Tuberculosestationen i *Thisted* er henvist 60 Personer (1937: 83). Der føres Tilsyn med 56 Hjem, deraf 9 med aaben Tubercu-

lose. Stationen har henvist 5 Personer til Sanatorium og 4 til Kyst-sanatorium. Der er uddelt 32 kg Havregryn, 1544 Liter Mælk og 214 Fl. Maltøl til trængende Personer.

Sygeplejen i Thisted besørger af en af Sygekassen ansat Sygeplejerske og en Menighedssygeplejerske (Diakonisse). Desuden er der flere Privatsygeplejersker.

Rottebekæmpelsen er i Thisted af Kommunen entreret bort for 2500 Kr. aarlig og udføres ved maanedlig Udlægning og Eftersyn.

I Thisted har Lægerne foretaget 6 Vaccinationer mod Kighoste; mod Difteri er Vaccination ikke foretaget.

Ved *de offentlige Vaccinationer i Nykøbing M.* vaccineredes 39 Personer.

Offentligt behandledes i Nykøbing 21 Mænd og 4 Kvinder for Gonorrhoe og 4 Mænd og 3 Kvinder for Syfilis. Hos 4 Personer, der mødte til Undersøgelse, fandtes ikke Kønssygdom.

Til *Tuberculosestationen i Nykøbing* er henvist 39 Personer (1937: 46); der føres gennem Stationen Tilsyn med 21 Hjem, hvoraf 12 med aaben Tuberculose. Stationen har henvist 2 Personer til Hospital, 10 til Sanatorium, 1 til Kystsanatorium og 1 til Rekreativehjem. Der er uddelt 75 kg Havregryn, 1318 l Mælk og 161 Fl. Maltøl til trængende Personer.

Sygeplejen i Nykøbing besørger af 2 Sygeplejersker, der er ansatte af Sygekassen, samt af en Menighedssygeplejerske (Diakonisse).

I Nykøbing har Lægerne i 15 Tilfælde foretaget Vaccination mod Kighoste og i 5 Tilfælde mod Difteri.

B. Landkredsene.

Nye Sundhedsvedtægter er stadfæstet for følgende Kommuner: Kettrup-Gøttrup, Hundborg-Jannerup, Nørhaa, Vester-Øster Vandet, Sønderhaa-Hørsted, Vust, Hillerslev-Kaastrup og Vestervig-Agger. Herefter har samtlige Kommuner i Amtslægekredsen Sundhedsvedtægt.

Sundhedskommissionernes Virksomhed.

I *Thisted Lægekreds* har Embedslægen efter Undersøgelse paa Stedet afgivet Erklæring til Sundhedskommissionen i Fjerritslev angaaende Ønskeligheden af Rensning af Byens Spildevand. I 4 Tilfælde er afgivet Udtalelse til Sundhedskommissioner vedrørende W. C.-Installationer.

I *Morsø Lægekreds* har Embedslægen i 2 Tilfælde ydet Sundhedskommissioner Bistand ved Bedømmelse af Boreplads for Vandværker samt i 2 Tilfælde afgivet Erklæring om sundhedsfarlige Boliger.

Sundhedskommissionernes Opmærksomhed henledes paa deres Adgang til at rekvirere Embedslægernes Bistand og Deltagelse i Sundhedskommissionsmøder.

Skolerne.

Efter Amtsskolekonsulentens Oplysning har der i Amtslægekredsens Landsogne i 1938 været 8758 undervisningspligtige Børn. Der er ikke Skolelæge eller Skoletandlæge i nogen af Kommunerne, men der spores en stigende Interesse for at naa til en Løsning af disse Spørgsmaal.

Efter Oddesundbroens Aabning i 1938 er Oddesund N. Skole nedlagt. I Aarets Løb har været under Opførelse nye Skoler i Fjerritslev, Tilsted og Søndbjerg-Odby Kommuner samt en Udvidelse af Kollerup Skole. Amtslægen har afgivet Erklæring angaaende disse Skoleprojekter, der er udført efter den nye Folkeskolelovs Bestemmelser. Baderummet ved Gymnastiksalene projekteres ofte for lille til at være praktisk brugbart til Børnenes Badning klassevis, hvorfor Sogneraadens Opmærksomhed henledes herpaa og paa, at der i Undervisningsministeriets Cirkulære af 16/6 1938 kræves, at Badelokalet foruden at tjene til Styrtebad for Børnene efter Gymnastiktimerne ogsaa skal være indrettet til *Renselsesbad*, som alle Børn kan faa med regelmæssige Mellemrum; hertil vil et passende Antal Afvaskningskummer i Baderummet være nødvendige.

Drikkevandsforsyningen.

Nye Vandværker er ikke taget i Brug i 1938. I Thisted Lægekreds har Embedslægen udtaget Vandprøver og afgivet Udtalelse derom for 6 Brønde, hovedsagelig ved Skoler. I Tilsted fandtes en eksisterende og en nyanlagt Brønd stærkt forurennet, hvilket gav Anledning til, at der indrettes Vandværk.

Omsorg for Børn.

I Thisted Lægekreds er der Børnehjem i Søndbjerg med Plads til 24 Børn i Alderen 2½—15 Aar; Gennemsnitsbelægningen har været 26. Paa Optagelseshjemmet i Aas, der har Plads til 20 Børn i Alderen 4—14 Aar, har Gennemsnitsbelægningen i 1938 været 20. En Forbedring af Toilet- og Badforhold er her tiltrængt. Der har kun været ringe Sygelighed og ingen Dødsfald i noget af Hjemmene.

Bade og Idræt.

I Hurup er der skaffet Midler til Veje til Bygning af et Friluftsbad, der skal aabnes i 1939.

Foranstaltninger mod Sygdomme.

Ved de *offentlige Vaccinationer* vaccineredes i Landsognene i Thisted Lægekreds 838 Børn og i Morsø Lægekreds 377 Børn.

Der er meddelt Udsættelse af Vaccination i 2 Tilfælde og Fritagelse i 1 Tilfælde paa Grund af Sygdom.

Hunstrup, Østerild og Hjørdemaal Kommuner udmærker sig stadig ved at være de eneste i Amtet, der ikke har nogen *Ordning af Hjemmesygeplejen*. Udviklingen er gaaet i Retning af, at flere Kommuner i Fællesskab ansætter en Sygeplejerske og udstyrer hende med Bil.

Kampen mod Tuberculosen. Tuberculosestationernes Virksomhed er omtalt under Afsnit A. Foreningen til Kvægtuberculosens Bekæmpelse kan trods Vanskeligheder paa Grund af Mund- & Klov-syge i det forløbne Aar notere Fremgang i Arbejdet; Antallet af rene Besætninger er paa Mors steget fra 57 % til 64 % og i Thy fra 63 % til 73 %; hermed har Thisted Amt holdt Stillingen som det reneste i Jylland, og det kan notere den første helt rensede jyske Mejerikreds (Hjørdal). Det energiske Arbejde, der i de senere Aar er sat ind paa Kvægtuberculosens Bekæmpelse, har uden Tvivl væsentlig Del i Æren for, at ogsaa Tuberculosestilfældene hos Mennesker er noget mindre hyppige end i tidligere Aar; dette gælder særlig de tidligere især hos Børn saa almindelige og alvorlige tuberculose Kirtel- og Knoglelidelser.

Epidemikommissionerne har behandlet 8 Sager angaaende smitsom Sygdom (Børnelammelse, Skarlagensfeber). I 5 Tilfælde er ydet Erstatninger efter Epidemilovens Bestemmelser.

Af de praktiserende Læger er i Landdistrikterne foretaget ca. 60 Vaccinationer mod Kighoste, ingen mod Difteri.

Lægernes Aarsberetninger.

Doktor Schmitz, Thisted, omtaler Tilfælde, hvor scarlatina formodes opstaaet ved Smitte fra Familiemedlemmer efter disses Udskrivelse fra Sygehusophold paa Grund af Sygdommen.

Dr. Westh, Thisted, beklager sig over, at der af og til fra Mejerierne udsendes Flasker med skaaret Rand og med Glasskaar i.

Dr. Sørensen, Snedsted, paapeger det uheldige i, at nye Landejendomme som Regel stadig bygges uden Badeindretninger af nogen Art og oftest med gammeldags Toilet i Stalden.

Dr. Lützhøft Christensen, Koldby, og Dr. Schleissner, Bedsted, anfører, at Kirtel- & Knogletuberculose forekommer afgjort mindre hyppigt end tidligere.

Embedsmæssige Tilsyn m. m.

Der er af Embedslægerne afholdt 4 Jordemoderkonferencer og foretaget 50 hygiejniske Eftersyn og 20 Eftersyn i Anledning af smitsom Sygdom. I Forening med den farmaceutiske Visitator er afholdt Visitats paa alle Apoteker i Amtslægekredsen; der er herved ikke paavist alvorlige Mangler.

Samtlige Alderdomshjem er i Medfør af Sundhedsstyrelsens Cirkulære af 30/7 1937 efterset og Indberetninger afgivet.

Af Embedslægerne er — til Dels i Forbindelse med Udstillingen „Mor og Barn“, der i Maj gæstede Thisted og Nykøbing — holdt Foredrag om Svangerskabshygiejne, om Sundhedsplejersker og om Skolehygiejne.

Kvaksalveri.

Smaa Kvaksalvere, der f. Eks. „lægger Sener i Pas“ og „sætter Leddevandet ind“ findes i stort Tal.

I Thisted praktiserer 2 Kiropraktorer. Deres Virksomhed har ikke i Aarets Løb givet Anledning til Paatale fra det offentliges Side.

Embedslægenes retslige Virksomhed.

I *Thisted Lægekreds* har der været afholdt 22 lovmæssige Ligsyn, deraf

2 Gange i Tilfælde af Selvmord (ved Hængning),

9 Gange efter Ulykkestilfælde (1 Tilfælde af Drukning, 1 Tilfælde ved Lynnedslag, 1 Tilfælde ved Nedstyrtning, 2 Tilfælde ved Spark af Dyr, 1 Tilfælde af Jernbanepaakørsel, 3 Tilfælde af Automobilpaakørsel),

1 Gang ved Drab af et nyfødt Barn,

6 Gange i Tilfælde af pludselig Død efter kendt forudgaaende Sygdom,

4 Gange i Tilfælde af pludselig Død uden kendt forudgaaende Sygdom.

Lovmæssig Ligaabning er foretaget 4 Gange.

Undersøgelse af Personers Sindstilstand er foretaget 13 Gange, og Undersøgelse af Personers Sundhedstilstand er foretaget 13 Gange.

9 Motorførere er undersøgt for Alkoholpaavirkning.

Der er 31 Gange udtaget Blodprøver i Paternitetssager.

3 Arrestanter er behandlet i Arresten for lettere Sygdoms-tilfælde.

I *Morsø Lægekreds* har der været afholdt 19 lovmæssige Ligsyn, deraf

4 Gange i Tilfælde af Selvmord (ved Hængning).

6 Gange efter Ulykkestilfælde (1 Tilfælde af Drukning, 2 Tilfælde ved Læsioner forvoldt af Dyr, 3 Tilfælde ved Automobilpaakørsel),

9 Gange i Tilfælde af pludselig, ikke voldelig Død.

Lovmæssig Ligaabning er foretaget 2 Gange.

Undersøgelse af Personers Sindstilstand er foretaget 10 Gange, og Undersøgelse af Personers Sundhedstilstand er foretaget 11 Gange.

6 Motorførere er undersøgt for Alkoholpaavirkning.

Der er 28 Gange udtaget Blodprøver i Paternitetssager.

Medicinalpersonale og Sygehusvæsen.

Medicinalpersonalets Antal var ved Aarets Udgang:

Tabel XI.

		Læger*)			Jordemødre			Apote-	Tand-
		Kreds- læger	prakti- serende	Ialt	Distrikts	prakti- serende	Ialt	kere	læger
Thisted Lægekreds	...	1	19	20	21	1	22	9	3
Morsø	— ...	1	9	10	8	1	9	3	2
Amtslægekredsen		2	28	30	29	2	31	12	5

*) Ang. Antallet af Læger (og Sygeplejersker) ved Sygehusene henvises til Tabel XII.

I Aarets Løb er Dr. L. K. Larsen, Thisted, flyttet til Everdrup ved Præstø.

Dr. P. J. Bertelsen har nedsat sig i Thisted som Specialist i Øre-, Næse- og Halssygdomme.

Distriktsjordemoder K. M. Madsen, Klim, er afgaaet ved Døden.

Distriktsjordemoder K. Jensen, Mønsted, er udnævnt til Distriktsjordemoder i Klim.

Distriktsjordemoder J. M. Jensen, Nors, er afskediget og Embedet nedlagt.

Jordemoder M. J. Drejer er udnævnt til Distriktsjordemoder i V. Vandet.

Pens. Distriktsjordemoder M. D. Pedersen har nedsat sig som praktiserende Jordemoder i Hørdum.

Apoteker Ottesen, Vils, er forflyttet til Holbæk. Der er endnu ikke udnævnt ny Apoteker i Vils.

Sygehusene i Thisted Amt har i 1938 ikke undergaaet Udvidelser eller Ændringer af Betydning. Angaaende Belægningsforholdene henvises til Tabel XII.

Planerne om Oprettelse af en medicinsk Afdeling befinder sig stadig paa Forberedelsens Stadium. Adskillige andre Amter har i Aarets Løb bygget medicinsk Afdeling eller vedtaget Planer derfor, og de fleste Amter har allerede i adskillige Aar budt Befolkningen de Goder, som en medicinsk Afdeling betyder nutildags.

Oversigt over Belægningsforhold m. m. paa Sygehusene i Thisted Amt i 1938.

Tabel XII.

	By- & Amts- sygehuset i Thisted	By- & Amts- sygehuset i Nykøbing	Amtssyge- huset i Fjerritslev	Amtssyge- huset i Koldby	Amtssyge- huset i Vestervig	Amtssyge- huset i Hvidbjerg
<i>Antal Sengepladser</i>	148	88	35	25	21	15
a) medicinsk-kirurgiske	104	68	28	17	16	6
b) epidemiske	26	14	7	8	5	9
c) statsanerk. Tuberkulosepladser	18	6	0	0	0	0
<i>Funktionærer, ialt</i>	73	78	18	11	11	6
1) Læger	4	5	1	1	1	1
2) Sygeplejersker og Elever	36	42	8	6	6	3
3) andre Funktionærer	33	31	9	4	4	2
<i>Antal Patienter ved Aarets Beg.</i> ..	113	108	25	10	13	2
<i>Indlagt i Aarets Løb, ialt</i>	1628	1511	355	145	217	87
a) medicinsk-kirurgiske	1453	1435	330	123	158	69
b) epidemiske	162	52	25	22	59	18
c) paa statsanerk. Tuberkulosepladser	13	24	0	0	0	0
<i>Døde</i>	93	85	18	13	6	6
<i>Antal Patienter ved Aarets Udgang</i> ..	121	100	25	18	21	3
<i>Antal Sygedage</i>	48056	47956	9516	5826	7252	2491
a) medicinsk-kirurgiske	39998	44146	8854	4906	5251	1815
b) epidemiske	6218	1622	662	920	2001	676
c) paa statsanerk. Tuberkulosepladser	1840	2188	0	0	0	0
<i>Daglig Gennemsnitsbelægning</i>	131,67	131,38	26,0	16,0	20,14	6,8
a) paa medicinsk-kirurgisk Afdeling	109,59	120,95	24,2	13,5	14,58	5,0
b) paa epidemisk Afdeling	17,04	4,44	1,8	2,5	5,5	1,8
c) paa statsanerk. Tuberkulosepladser	5,04	5,99	0	0	0	0
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
<i>Driftsudgifter, ialt</i>	313785,32	328451,27	62987,62	36672,28	41436,60	14714,19
1) heraf Lønningskonto	86178,27	106412,27	16002,75	10483,00	12804,25	5552,50
2) „ Forplejningskonto	68272,84	70928,62	14653,59	8933,41	10574,09	3866,49
<i>Daglig Driftsudgift pr. Patient</i>	6,53	6,93	6,97	6,30	5,71	5,91
<i>Antal Kostdage</i>	75374	74394	14620	9159	10544	3898
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
<i>Udgift pr. Kostdag</i>	0,91	0,95	1,00	0,98	1,00	0,99
<i>Driftsindtægter, ialt</i>	317450,28	333592,51	62987,62	36672,28	41436,60	14714,19
1) heraf Indtægt ved Kur og Pleje	151359,38	139765,05	29509,37	15225,69	21240,56	5489,50
2) andre Indtægter	14630,28	13939,27	386,04	0	970,81	146,19
3) Tilskud fra Stat og Kommune	151460,62	179888,19	33092,21	21446,59	19225,23	9078,50